

Όταν συνεχώς πετάμε την μπάλα στην κερκίδα...

L liberal.gr/arthro/142098/apopsi/arhra/otan-sunechos-petame-tin-mpala-stin-kerkida.html

2/6/2017

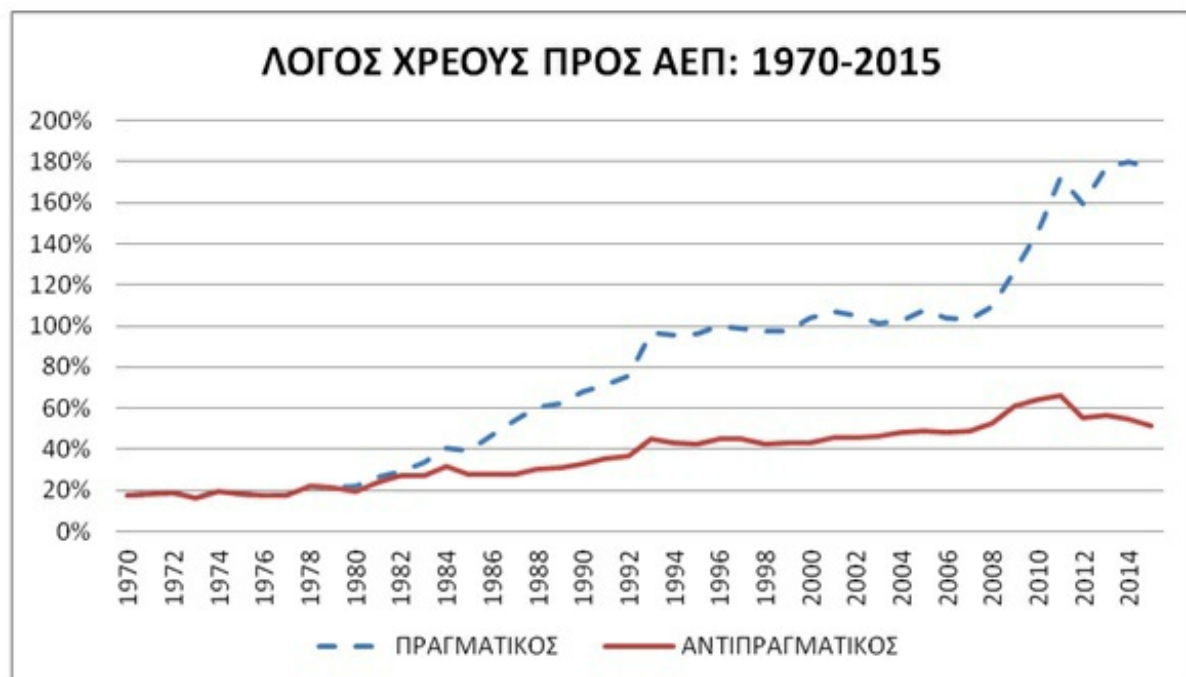
Των Βαγγέλη Βασιλάτου και Τρύφωνα Κολλίντζα*

Εδώ και αρκετό καιρό τα μεγάλα ερωτήματα στην οικονομική πολιτική, τόσο για τους Έλληνες πολιτικούς όσο και για τους δανειστές της χώρας, είναι:

α) πόσο και πώς θα μειωθεί το δημόσιο χρέος, β) ποια θα είναι τα ανταλλάγματα που πρέπει να δώσουμε στους δανειστές για να πετύχουμε μια ικανοποιητική μείωση του χρέους, γ) πόσο μεγάλα θα πρέπει να είναι τα πρωτογενή πλεονάσματα του δημόσιου προϋπολογισμού προκειμένου να πετύχουμε την όσο το δυνατό πιο δραστική μείωση του χρέους, και δ) με ποιο τρόπο θα επιτευχθούν τα πλεονάσματα αυτά.

Όλα τα ερωτήματα αυτά έχουν ως σημείο αναφοράς το ΑΕΠ και ειδικότερα τον λόγο δημόσιου χρέους προς ΑΕΠ. Είναι όμως αυτά τα ερωτήματα εκείνα που έπρεπε πρωτίστως να μας απασχολούν; Η απάντηση είναι όχι. Το γιατί όχι, μπορεί να το δει κανείς, όσο και αν αυτό μπορεί να φαίνεται, απλό ή απλουστευτικό ή ακόμη και απλοϊκό, μέσα από την κατανόηση μιας εικόνας.

Η εικόνα αυτή, που βρίσκεται στο παρακάτω διάγραμμα, παρουσιάζει δύο διαφορετικές εκδοχές της πορείας του δημόσιου χρέους σαν ποσοστό του ΑΕΠ (δηλαδή του λόγου ΑΕΠ προς χρέος). Η πρώτη (διακεκομμένη γραμμή) δεν είναι τίποτε άλλο παρά η ιστορική (δηλαδή η πραγματική) πορεία του λόγου αυτού από το 1970 μέχρι σήμερα. Η δεύτερη εκδοχή (συνεχής γραμμή) είναι μια αντιπραγματική (counterfactual) πορεία: Πρόκειται για τον λόγο της ιστορικής σειράς του χρέους διαιρεμένου αυτή την φορά, όχι με την ιστορική σειρά του ελληνικού ΑΕΠ, αλλά με την πορεία που θα είχε το ΑΕΠ της χώρας μας, μετά το 1979, αν αυξανόταν σύμφωνα με τον αντίστοιχο μέσο ρυθμό με τον οποίο αναπτύσσονταν οι χώρες του ΟΟΣΑ.

Πηγή: AMECO, OECD Economic Outlook No. 99 και υπολογισμοί των συγγραφέων

Για παράδειγμα, το χρέος σαν ποσοστό του ΑΕΠ πάντα, στο αντιπραγματικό σενάριο στο τέλος του 2011 (δηλαδή, πριν το κούρεμα του PSI) θα ήταν κοντά στο **66%**, αντί για **172%** που ήταν στην πραγματικότητα. Άρα, αυτό που κρύβεται πίσω από την θεαματική εκτόξευση του πραγματικού λόγου χρέους προς ΑΕΠ είναι ότι η χώρα μας για τέσσερις δεκαετίες, περίπου, αναπτύσσεται με ρυθμούς σημαντικά υποδεέστερους σε σχέση με τον απόλυτα εφικτό για αυτήν αντίστοιχο μέσο όρο του ΟΟΣΑ (**2.4%**).

Να σημειωθεί ότι ο αντιπραγματικός λόγος χρέους προς ΑΕΠ δεν υπερβαίνει ποτέ το 70%, πολύ κάτω από το όριο του 90%, που θεωρείται διεθνώς ως ένα επίπεδο που αν ξεπεραστεί εγκυμονεί ο κίνδυνος κρίσης χρέους. Συνεπακόλουθα, αν η ελληνική οικονομία ακολουθούσε αυτήν την αντιπραγματική πορεία, κατά πάσα πιθανότητα δεν θα υπήρχε και κρίση χρέους, μνημόνια, τραπεζική κρίση και άνευ προηγουμένου οικονομική ύφεση και κοινωνική κρίση. Το πρόβλημα λοιπόν που θα έπρεπε πρωτίστως αν όχι αποκλειστικά να μας απασχολεί είναι η υιοθέτηση πραγματικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για την αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου της χώρας, με βάση την διεθνή εμπειρία. Όσο αυτό καθυστερεί, η Ελλάδα θα παραμένει στο υφιστάμενο τέλμα και τούτο άσχετα με τις όποιες απαντήσεις δοθούν στα παραπάνω τέσσερα ερωτήματα.

Ο κίνδυνος αυτός γίνεται μεγαλύτερος αν αναλογισθεί κανείς ότι οι κυοφορούμενες πολιτικές σε απάντηση των παραπάνω ερωτημάτων, μπορούν να χειροτερεύσουν ακόμη και το ήδη προβληματικό παραγωγικό μοντέλο της οικονομίας μας. Για παράδειγμα, πρωτογενή πλεονάσματα 3.5% του ΑΕΠ για μεγάλο χρονικό διάστημα, σε συνδυασμό με αυτόματους κόφτες δαπανών και επιπλέον φόρους, σε αυτήν την συγκυρία, θα οδηγήσουν σε πολλαπλασιαστικές μειώσεις του ΑΕΠ και ακόμη μεγαλύτερες κοινωνικές αδικίες. Είναι, ίσως, μια μοναδική ευκαιρία για τους έλληνες πολιτικούς να επαναφέρουν την μπάλα στο γήπεδο, στοχεύοντας στην παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, όπου βρίσκεται και η ουσία των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η χώρα μας.

Αν το πράξουν, θα καμφθούν και οι εμμονές των δανειστών που οδηγούν σε πολιτικές που δεν συνάδουν με τον παραπάνω στόχο, εμμονές που πηγάζουν είτε από άλλες προτεραιότητες είτε από έλλειψη εμπιστοσύνης στους πολιτικούς μας. Τέλος, αλλά και το πλέον σημαντικό είναι ότι μόνο έτσι θα ανακάμψουν οι επενδύσεις.

*Ο κ. Βασιλάτος είναι Αναπληρωτής Καθηγητής και ο κ. Κολλίντζας είναι Καθηγητής στο Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.